

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการบริหารจัดการ ปรับปรุงพัฒนาการศึกษาให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความพร้อมและความสมบูรณ์โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับเนื้อหาสาระรายวิชา การอำนวยความสะดวกในด้านความพร้อมและการค้นคว้าเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างรวดเร็ว มีความทรงจำในการเรียนรู้อย่างถาวร ตลอดจนความสามารถในการวิจัยแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนไปพร้อมๆกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ ประเภทต่างๆ ที่สถานศึกษาดำเนินการในรูปแบบต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 22-23) คนไทยได้ เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพคือ วิสัยทัศน์ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ซึ่งมีเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลัก สามประการ ได้แก่ 1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและ เรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตร และเนื้อหาพัฒนาวิชาชีพ ครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่าสามารถดึงดูดคนเก่งดี และมีใจรักมาเป็นครูคนจรรยา ได้อย่างยั่งยืนภายใต้ ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกเพศทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษาโดยเพิ่มบทบาทของ ผู้ที่อยู่ภายนอกกระบวนการศึกษาซึ่งมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้ อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นวิชาชีพที่มี คุณค่าสามารถดึงดูดคนเก่ง คนดีและมีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและ แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท ให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มี คุณภาพและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆสำหรับการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบโรงเรียนนอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยและ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ สู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนภาคเอกชน และทุกภาคส่วนมีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

การพัฒนาการศึกษาไม่ใช่การพัฒนาในสถานศึกษาเท่านั้นบทบาทของแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญยิ่งในการส่งเสริมให้การศึกษาก้าวหน้าและสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากสถานที่จริง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เรียนทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย คือ

1. แหล่งเรียนรู้ต้องสามารถตอบสนองการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ (Process of Learning) การเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง (Learning by doing) ทั้งการเรียนรู้ของคนในชุมชนที่มีแหล่งเรียนรู้ของตนเองอยู่แล้ว และการเรียนรู้ของคนอื่น ๆ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

2. เป็นแหล่งทำกิจกรรม แหล่งทัศนศึกษา แหล่งฝึกงาน และแหล่งประกอบอาชีพของผู้เรียน

3. เป็นแหล่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นโดยตนเอง

4. เป็นห้องเรียนทางธรรมชาติ เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า วิจัย และฝึกอบรม

5. เป็นองค์กรเปิด ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง

6. สามารถเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้เรียนในเชิงรุก เข้าสู่ทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง ประหยัดและสะดวก

7. มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

8. มีสื่อประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมกิจกรรมการเรียน

การสอนและการพัฒนาอาชีพ

จากประเด็นดังกล่าว ฝ่ายบริหารได้เห็นความสำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ให้ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายประกอบกับวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ เดิมชื่อว่า “ศูนย์ฝึกวิชาชีพนครสวรรค์” ศูนย์ฝึกวิชาชีพนครสวรรค์ เป็นสถานศึกษาที่มีลักษณะคล้ายกับโรงฝึกงานรวม เลียนแบบ Area Vocational Center or Joint Vocational Center or Technical Education Center or Centralized Workshop ในประเทศสหรัฐอเมริกา ภายในศูนย์ฝึกวิชาชีพประกอบด้วยโรงฝึกงาน ห้องเรียน ห้องเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติงาน และห้องทดลองที่ทันสมัยมีบุคลากรทำหน้าที่สอนและฝึกสอนวิชาชีพประเภทต่างๆ ในหลักสูตรระยะสั้นให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และประชาชนผู้สนใจที่จะเรียนด้านวิชาชีพวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ นอกจากนี้จะทำหน้าที่สอนและฝึกอบรมวิชาชีพประเภทต่างๆในหลักสูตรระยะสั้นให้แก่ประชาชนผู้ที่สนใจ วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ ได้จัดระบบการเรียนการสอนเพื่อสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ตลาดแรงงาน และเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดทำการสอนแยกเป็น 2 ระบบ คือ

2.1 ระบบปกติ หมายถึง สถานศึกษากำหนดนโยบายให้มีการจัดการเรียนการสอนในเวลาราชการปกติ

2.2 ระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่สถานศึกษามีนโยบายทำความ

ร่วมมือกับสถานประกอบการ กำหนดให้ผู้เรียนใช้เวลาในการศึกษา 2 ปี โดยเรียนที่สถานศึกษา 2 ภาคเรียนและเรียนหรือฝึกงานในสถานประกอบการ 2 ภาคเรียน

3. หลักสูตรเสริมวิชาชีพมัธยม เป็นหลักสูตรที่วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ ได้ประสานความร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา (ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา) ภายในจังหวัดฯ เพื่อให้บริการสอนในสาขางานวิชาชีพตามความต้องการของผู้เรียนหรือตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา

จากการจัดการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ โดยงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และงานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี ได้ดำเนินการประเมินความพึงพอใจ ของสถานประกอบการ ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงของแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ ได้ผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 1.1 ผลการประเมินความพึงพอใจ ด้านสมรรถนะของผู้เรียนที่ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ปีการศึกษา 2557

สมรรถนะของผู้เรียน	X	ระดับ
1. มีความรู้และทักษะการสื่อสาร	2.60	ปานกลาง
2. มีความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.35	ปานกลาง
3. มีการพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน	2.50	น้อย
4. สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ	2.31	น้อย
5. นำทักษะประยุกต์สู่การปฏิบัติจริงในงานอาชีพ	2.09	น้อย
รวม	2.57	ปานกลาง

ที่มา : งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์

จากตารางพบว่า ด้านสมรรถนะของผู้เรียนที่ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน แหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกเพิ่มขึ้น วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์เป็นสถานศึกษาที่เน้นการจัดการเรียนการสอนสายอาชีพ และมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งบุคลากร และสถานที่ ในกรณีนี้ ฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายแผนงานและความร่วมมือของวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ได้วางแผนร่วมกันจัดทำประเมินของแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก ของวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จากสถานที่จริง ได้เห็นการทำงานในสถานประกอบการจริงเพื่อให้สอดคล้องกับสาขา

ที่เรียนของผู้เรียน รวมทั้งได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการดำเนินงานด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ภายในและภายนอกของสถานศึกษา ดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2557

รายการ	X	ระดับ
1. มีความรู้และทักษะ ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ	2.00	น้อย
2. ได้รับความร่วมมือจากแหล่งเรียนรู้ภายในวิทยาลัยอย่างเหมาะสม	4.35	มากที่สุด
3. แหล่งเรียนรู้ในการศึกษา ค้นคว้ามีหลากหลาย	2.50	น้อย
4. จัดแนวทางในการเรียนการสอน มีความหลากหลาย	2.21	น้อย
5. สามารถจัดการเรียนการสอน ตามความต้องการของผู้เรียน	4.00	มาก
รวม	3.02	ปานกลาง

ที่มา : งานวิชาการ วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์

จากตารางพบว่า ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความรู้และทักษะ ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย , แหล่งเรียนรู้ในการศึกษา ค้นคว้ามีหลากหลาย ความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย และการจัดแนวทางในการเรียนการสอน มีความหลากหลาย ความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ สถานศึกษาได้มีนโยบาย ให้ความสำคัญกับสถานประกอบการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาด้านผู้เรียน ครูผู้สอน ดังนี้

ด้านผู้เรียน ประกอบด้วย

1. เร่งรัด ยกระดับมาตรฐาน ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทุกกลุ่มสาระ โดยพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียน ให้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง

2. มุ่งพัฒนาให้นักเรียน มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่เรียนรู้

3. มุ่งเน้นการปลูกฝังอย่างต่อเนื่องให้กับนักเรียนเป็นเด็กดี มีคุณธรรม จริยธรรม รักอาชีพสุจริต

4. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีกิจกรรมในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากขึ้น

ด้านครูผู้สอน ประกอบด้วย

1. มุ่งเน้นหลักสูตรท้องถิ่น และบูรณาการให้เป็นเอกลักษณ์ของวิทยาลัย โดยจัดให้นักเรียนทุกระดับได้เรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียนนักศึกษาเอง
2. มุ่งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนที่ทันสมัยให้กับครู โดยติดตั้งเครื่องมัลติมีเดีย โพรแทคส์ เครื่องรับสัญญาณไทยคม เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อเป็นฐานในการทำงาน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย
3. แสวงหาความร่วมมือและสร้างเครือข่าย หรือการอบรม ประชุม สัมมนา การนำหลักสูตรสถานประกอบการมาพัฒนาหลักสูตรในวิทยาลัย เพื่อให้บุคลากรในวิทยาลัยมีความรู้ และมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
4. พัฒนาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และครูผู้สอนใช้การวิจัยในชั้นเรียนให้มากขึ้น

ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน ให้บรรลุเป้าหมายตามความต้องการในการพัฒนาได้นั้น จะต้องเกิดจากปัจจัยหลายด้านที่มาสนับสนุน รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนจากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ เนื่องจากการสร้างความร่วมมือและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงมีความสำคัญยิ่ง ในการที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อันจะส่งผลให้การจัดการเรียน การสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากสถานที่จริง โดยเป็นการฝึกประสบการณ์ ก่อนสำเร็จการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกสู่โลกสังคมภายนอก โดยได้รับความร่วมมือ จากหน่วยงานองค์กร ทั้งภายในและภายนอก แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการที่ผู้เรียนได้พบเห็น ได้ปฏิบัติจริงและได้รับประสบการณ์โดยตรง อีกทั้งการสร้างความร่วมมือและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน หน่วยงาน ดังนั้นวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ จึงได้สำรวจ ศึกษาข้อมูลว่ามีแหล่งเรียนรู้ภายในจังหวัดและภายนอกจังหวัดเพียงพอและเหมาะสมกับผู้เรียน ที่จะทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการศึกษาเรียนรู้และตรงตามความต้องการเหมาะสมกับสาขาที่นักเรียน นักศึกษา เรียนได้เป็นอย่างดี วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ ได้ดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยที่เป็นบุคคล ชุมชน และองค์การหรือสถานประกอบการ และจัดให้นักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในแหล่งเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษา ให้สูงขึ้น

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการประเมินผลการดำเนินโครงการ และเพื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่าประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการ

อย่างน้อยเพียงใด มีความต้องการจำเป็นที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่ มีความเสียหายหรือผลกระทบ ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไรซึ่งสอดคล้องกับ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมิน เป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุ สิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างการประเมินทำให้ได้ข้อมูล ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเป็นการ เปลี่ยนแปลงทางบวกเพื่อเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้า ความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการใช้ แหล่งเรียนรู้ภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ แสวงหาข้อมูล สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนางานในอนาคต จึงได้วางแผนและ ดำเนินการประเมินโครงการในครั้งนี้ขึ้น โดยคาดหวังว่า จะทำให้ได้สารสนเทศที่มีคุณค่าต่อการ วางแผนและกำหนดทิศทางการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้ประเมินโครงการ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ขึ้น ได้ประยุกต์ใช้รูปแบบชิป (CIPP Model) ของแดเนียลแอลสตัฟเฟิลบีม (Daniel L.Stufflebeam) มาประเมินโครงการดังกล่าว ทั้งนี้เพราะเป็นรูปแบบในการประเมินที่ครบกระบวนการทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วยการประเมินด้าน บริบทด้านปัจจัยการดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ และด้านผลผลิตของการ ดำเนินโครงการ เพื่อนำผลของการประเมินและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพิจารณา ตัดสินใจเกี่ยวกับการ ปรับปรุงการดำเนินโครงการ ตลอดทั้งเป็นสารสนเทศที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการให้ สอดคล้องกับสภาพการณ์ และความต้องการของท้องถิ่น สถานประกอบการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัย การอาชีพนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและ ภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัย การอาชีพนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขอบเขตของการประเมิน

1. ขอบเขตด้านรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพ นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดกรอบแนวคิด และประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซิปปโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545:227-228) โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาในการประเมินโครงการใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านบริบท (Context)
- 1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)
- 1.3 ด้านกระบวนการ (Process)
- 1.4 ด้านผลผลิต (Product)

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการประเมินโครงการ ประกอบด้วย ครู และนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัย การอาชีพนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2558 จำแนกออกเป็นครู จำนวน 45 คน และนักเรียน นักศึกษา จำนวน 800 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย

- 3.1 ความเหมาะสมด้านบริบทของโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์
- 3.2 ความเหมาะสมของด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่ง เรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์
- 3.3 ความเหมาะสมของด้านกระบวนการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน
- 3.4 ผลผลิตของโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพ นครสวรรค์
  - 3.4.1 ความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก วิทยาลัยและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์
  - 3.4.2 ผลกระทบจากการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและ ภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหมวดวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินโครงการ

ดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพ นครสวรรค์ ในปีการศึกษา 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินโครงการหมายถึงการประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 การประเมินด้านบริบทของโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมด้านบริบทเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการ ความจำเป็นของการดำเนินโครงการ การประชาสัมพันธ์โครงการ แผนการดำเนินโครงการ การชี้แจงทำความเข้าใจในแผนการดำเนินโครงการ กำหนดกิจกรรมการดำเนินงานเป็นระบบ ความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมของครูและนักเรียนนักศึกษา

1.2 การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินโครงการ คณะกรรมการดำเนินโครงการ การได้รับความร่วมมือจากแหล่งเรียนรู้ภายในวิทยาลัยการได้รับความร่วมมือจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกวิทยาลัย ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินโครงการ ความเพียงพอของวัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมหรือใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัย ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ภายในวิทยาลัย เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ห้องสืบค้นอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด และห้องส่งเสริมวิชาชีพ และความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ภายนอก (ประเภทบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถานประกอบการ)

1.3 การประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของการดำเนินโครงการ เกี่ยวกับ การประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ในโครงการ การติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยฯ การเปิดโอกาสให้แหล่งเรียนรู้ภายในวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การเปิดโอกาสให้แหล่งเรียนรู้ภายนอกวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการมี การกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยและการนำข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการ

1.4 การประเมินด้านผลผลิตของโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1.4.1 ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียน นักศึกษาที่มีต่อโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์

1.4.2 ผลกระทบจากการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ หมายถึง ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหมวดวิชาชีพ ของนักเรียน นักศึกษา โดยการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น ระหว่าง ปีการศึกษา 2557 กับปีการศึกษา 2558

2. โครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ หมายถึง โครงการหรือกิจกรรมที่วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ได้ส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย ประกอบด้วยกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ดังนี้

2.1 กิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่ทางวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาเข้าใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในวิทยาลัย เช่น ห้องสมุดห้องสืบค้นอินเทอร์เน็ต ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องมัลติมีเดีย และห้องส่งเสริมวิชาชีพ เป็นต้น

2.2 กิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ ตามสาขาที่เรียน หมายถึง กิจกรรม หรือโครงการที่วิทยาลัยจัดให้นักเรียน นักศึกษา ได้ออกไปศึกษา ดูงานในสถานประกอบการ หน่วยงาน องค์กรที่ตรงตามหลักสูตรและสาขาที่เรียน เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษา ได้รับความรู้ประสบการณ์นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน

2.3 กิจกรรมการออกฝึกประสบการณ์ (ฝึกงาน) จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ หมายถึงการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากสถานประกอบการ เพื่อให้ตรงตามหลักสูตรและสาขาที่เรียน สอดคล้องกับวิชาที่กำลังศึกษา ศึกษาหาความรู้จากสถานที่ฝึกงานจริง ฝึกประสบการณ์ในการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติงานและสามารถแก้ไขปัญหาในการทำงาน

3. นักเรียน นักศึกษา หมายถึง นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ที่ได้เข้าร่วมโครงการในปีการศึกษา 2558

4. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์และได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ ในปีการศึกษา 2558

5. แหล่งเรียนรู้ภายในวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์หมายถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ภายในวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ที่ให้นักเรียน นักศึกษา ได้เข้าใช้บริการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ประกอบด้วย ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ห้องมัลติมีเดีย และห้องสืบค้นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6. แหล่งเรียนรู้ภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ หมายถึง สถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่นอกวิทยาลัย หรือนอกเขตเมืองนครสวรรค์ ประกอบด้วย ประเภทบุคคล เช่น ตัวแทนชุมชน ชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเภทองค์กร หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ประเภทสถานประกอบการ บริษัท หรือห้างร้าน ที่มีส่วนในการสนับสนุน พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา โดยมีส่วนให้นักเรียน นักศึกษา ได้ศึกษาดูงานและฝึกประสบการณ์

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจของนักเรียน นักศึกษา ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่เกิดแก่นักเรียน นักศึกษา

1. นักเรียน นักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์
2. นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง ฝึกประสบการณ์ตรงตามสาขาที่เรียน
3. นักเรียน นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด

ประโยชน์ที่เกิดแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา

1. ครู บุคลากรมีแนวทางในการจัดแหล่งเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาอาชีวศึกษา และเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษา
2. ครู บุคลากรมีโอกาสได้ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ร่วมกับนักเรียน นักศึกษา

ประโยชน์ที่เกิดแก่การจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

1. ผลการประเมินเป็นข้อมูล/สารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ นำไปใช้ในการจัดการศึกษา การวางแผน และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ประโยชน์ที่เกิดแก่หน่วยงานการศึกษา

1. เป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีบริบทคล้ายคลึงกันและจัดทำโครงการในลักษณะเดียวกัน ได้นำข้อมูล/สารสนเทศจากผลการประเมินไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโครงการส่งเสริมพัฒนา นักเรียน นักศึกษา

ประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้ประกอบการและชุมชน

1. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์
2. ผู้ปกครองสามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถาบันอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ
3. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างวิทยาลัยกับหน่วยงาน องค์กร ชุมชน สถานประกอบการ และสังคม